

Situācija darba tirgū stabila – bezdarbs bez būtiskām pārmaiņām

Ieva Opmane, Latvijas Bankas ekonomiste

Liecinot par joprojām stabilu situāciju darba tirgū, Latvijā šī gada 2. ceturksnī bezdarba līmenis būtiski nemainījās (tas bija 7.0 %, par 0.1 procentu punktu mazāks nekā ceturksni iepriekš, tiesa gan nedaudz augstāks kā pirms gada). Lai gan ārējā ekonomiskā vidē valdīja nenoteiktība, darbaspēka pieprasījums kopumā Latvijā saglabājās pietiekams, lai pieaugtu iedzīvotāju nodarbinātība. Iepriekš ekonomiski neaktīviem iedzīvotājiem ienākot vai atgriežoties darba tirgū, nodarbinātības līmenis gada laikā nedaudz pieaudzis.

Atsevišķi ekonomiku raksturojoši rādītāji (piemēram, spēcīga *apstrādes rūpniecības izaugsme*) šī gada 2. ceturksnī liecina, ka ekonomiskā aktivitāte turpinājusi pakāpeniski atjaunoties, kas savukārt radījis labvēlīgākus apstākļus nodarbinātības pieaugumam. Nozīmīgs bezdarba samazināšanās iemesls jau ilgākā periodā ir arī tas, ka darbaspēka piedāvājums Latvijā būtiski nepieaug – nepieciešamie darbinieki bieži vien jāatrod esošo bezdarbnieku rindās. Nelielu atbalstu sniedz arī iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes kāpums, tas gan tikai daļēji kompensē sabiedrības novecošanās tendences. Arī migrācijas ietekmē būtiskas darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaita izmaiņas nav vērojamas. Līdz ar to pat mērenas ekonomiskās izaugsmes apstākļos uzņēmumiem saglabājas nepieciešamība pēc darbaspēka. Par to liecina arī uzņēmumu *aptauju dati*, kas norāda, ka nozīmīga daļa uzņēmēju, it īpaši rūpniecībā, uzskata, ka darbaspēka trūkums ir būtisks ražošanu ierobežojošs faktors.

Tomēr dažas aktualitātes var radīt jautājumus par turpmāko darba tirgus attīstības trajektoriju, proti, nesen izskanējušas ziņas par kolektīvo atlaišanu atsevišķos uzņēmumos, galvenokārt Latgalē. Lai gan pirmās domas varētu būt, ka tas signalizē ekonomikas vājumu, iemesli šādām uzņēmumu izvēlēm ir dažādi, tostarp darbības pārkārtošana un efektivitātes palielināšana. Turklāt kolektīvā atlaišana skartu vien nenozīmīgu daļu no reģionā nodarbinātajiem. Cilvēcīgi un sociāli tas ir sāpīgi, bet, ja kāds iepriekš ir bijis nodarbināts, viņam ir lielākas iespējas atrast citu

darbu un posmu bez darba salīdzinoši ātri pārvarēt, neskatoties uz to, ka Latgalē ilgstoši bezdarba līmenis ir bijis būtiski lielāks nekā citviet Latvijā. Arī reģistrētā bezdarbnieku skaita dinamika **Latgalē** pagaidām nekādas nepatīkšanas neuzrāda, **bezdarbnieku skaits turpina mazināties** (jūlijā tas bija gandrīz par tūkstoši mazāks nekā gada sākumā, bet, salīdzinot ar iepriekšējā gada jūliju, mazinājies par vairāk nekā sešiem simtiem).

Arī valstī kopumā pieprasījums pēc darbiniekiem saglabājas spēcīgs, un darbaspēka piedāvājumā nav būtisku izmaiņu, tāpēc bezdarbs šajā gadā, visticamāk, turpinās mēreni samazināties, un darba tirgus Latvijā saglabāsies saspringts.